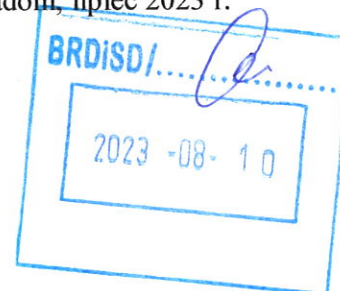

prof. dr hab. Andrzej Markiewicz
Wydział Sztuki
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu,
zam.: 26-200 Radom, ul. Wstępna 36/1

Radom, lipiec 2023 r.

**Recenzja dotycząca dorobku artystycznego, działalności dydaktycznej
i organizatorskiej oraz popularyzatorskiej dr. Piotra Szulkowskiego w związku
z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki,
dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, prowadzonym
przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie**

Pismem Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie z dnia 30 maja 2023 roku zostałem poinformowany o powołaniu mojej osoby do składu komisji habilitacyjnej z funkcją recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, dra Piotra Szulkowskiego, pracownika Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Do pisma została dołączona dokumentacja złożona przez Habilitanta:

- wniosek o przeprowadzenie postępowania w celu nadania stopnia doktora habilitowanego,
- dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie sztuki piękne,
- *Autoreferat* w języku polskim i angielskim, zawierający: dane wnioskodawcy, opis kariery zawodowej, dokumentację fotograficzną dokonań twórczych, wykaz osiągnięć naukowych oraz artystycznych będących wydarzeniami stanowiącymi znaczny wkład w rozwój prezentowanej przez Habilitanta dyscypliny, prace zgłaszane jako osiągnięcia artystyczne w przewodzie habilitacyjnym.

Dokumentacja została sporządzona w wersji papierowej i elektronicznej. Po zapoznaniu się z dokumentacją uważam, że przedstawiony materiał jest na tyle wystarczający by na jego podstawie sporządzić recenzję.

I. Dane Habilitanta – opis kariery zawodowej, ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

Dr Piotr Szulkowski opis kariery rozpoczyna od wczesnych lat dzieciństwa. W tym miejscu chciałbym, a tak naprawdę muszę niejako dla dobra recenzji odnieść się do początku

Autoreferatu, gdzie znajduje się zajmujący fragment dotyczący sukcesów twórczych w szkole podstawowej. Rozumiem, że dla Habilitanta jest to może ważny czas, ale w przypadku ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, ważniejsze są inne okresy rozwoju twórczego i zawodowego, które w dalszej części opracowania autor przytacza.

Po tych paru słowach wstępu przejdę do dalszego analizowania opisu kariery zawodowej i oceny dorobku dydaktycznego i artystycznego. Habilitant w 2000 roku ukończył studia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, broniąc dyplom powstały w pracowni plakatu pod kierunkiem prof. Mieczysława Wasilewskiego oraz aneks do dyplomu z rzeźby w pracowni prof. Adama Myjaka. W tym samym roku, w ramach konkursu, został zatrudniony na stanowisku asystenta w Pracowni Rzeźby na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie pracuje do chwili obecnej, uzyskując kolejne stopnie i stanowiska nauczyciela akademickiego, pracownika naukowo-dydaktycznego. W okresie studiów w 1998 pracował na stanowisku asystenta stażysty w Pracowni Projektowania Graficznego na Wydziale Grafiki u prof. Jana Jaromira Aleksiana.

Stopień doktora w dziedzinie sztuki plastyczne, dyscyplinie sztuki piękne, Piotr Szulkowski uzyskał w roku 2009 na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Rozprawa doktorska pod tytułem: *Fale*, została przygotowana pod opieką promotorską adiunkta II° Krzysztofa Olszewskiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim mgra Piotra Szulkowskiego byli: prof. Zbigniew Purczyński i adiunkt II° Paweł Nowak.

W latach 2000-2014 był zatrudniony na stanowisku asystenta w Pracowni Rzeźby na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, prowadzonej przez prof. Adama Myjaka. W roku 2001 odbył kilkumiesięczny staż w Schule Für Gestaltung w St. Gallen w Szwajcarii. Od 2003 do 2007 roku brał udział w pracach Komisji Teczkowej – za autorem, *Autoreferat str.7* – oraz pracował na II roku studiów ze studentami zagranicznymi, którzy odbywali staże w ramach programu Erasmus, a także z kandydatami na studia w trakcie cotygodniowych konsultacji organizowanych przez Wydział. W roku 2007 podjął działania adaptacyjne i był współzałożycielem Pracowni Rzeźby dla Wydziału Grafiki w nowo zaadaptowanych starych budynkach przy ulicy Spokojnej 15 w Warszawie. Od 2014 jest zatrudniony na Wydziale Rzeźby w Otwartej Pracowni Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, prowadzonej przez prof. Jakuba Łęckiego.

Żałuję trochę, odczuwając jednocześnie pewien niedosyt, że w powyższych częściach *Autoreferatu* Autor nie przybliży, nie podaje informacji dotyczących promotorstwa prac licencjackich czy magisterskich, a także wykazu recenzowanych prac dyplomowych,

działalności organizatorskiej, takiej jak np.: organizacja wystaw, konkursów, warsztatów, przyznanych nagród lub wyróżnień za prace dydaktyczną, organizacyjną (wyjątkiem jest rok 2022, w którym habilitant otrzymał nagrodę im. Cypriana Kamila Norwida za najlepszą wystawę w 2021 roku w województwie mazowieckim), czy działalności popularyzującej sztukę. Szczególnie, że z punktu widzenia recenzenta, który ocenia kandydata do stopnia doktora habilitowanego w aspekcie dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki ten obszar jest istotny.

II. Ocena autoreferatu

Autoreferat dra Piotra Szulkowskiego to obszerne, liczące 112 stron opracowanie, łącznie z tekstem tłumaczonym na język angielski.

Tekst *Autoreferatu* został podzielony na części/rozdziały:

- Kalendarium /Timeline.
- Co widzisz, co chcesz zobaczyć, czego nie dostrzegasz.
- Mistrzowie /Masters:

-Mieczysław Wasilewski.

-Adam Myjak.

-Jaromir Aleksiu.

-Jan Bohdan Chmielewski.

-Jakub Łęcki.

-Japońscy mistrzowie.

- Inspiracje/Inspirations.
- Wyobraźnia/Imagination.
- Warsztaty/Workshop.
- Interpretacje dyscyplin Olimpijskich Tokio 2021.
- Interpretacje dyscyplin Olimpijskich Pekin 2022.
- Podsumowanie/ Summary. ...za autorem, *Autoreferat* str. 110.

Na początku Autor przytacza dane faktograficzne ze swojego życiorysu, tj. przebieg studiów, awansów zawodowych i zatrudnienia oraz wskazuje na osiągnięcie artystyczne (dzieło habilitacyjne), które stanowi wydarzenie: *Interpretacje dyscyplin Olimpijskich Tokio 2021*, Wystawa w Galerii -1 Centrum Olimpijskie w Warszawie w dniach 8.06.-8.07.2021 roku. Wystawa była objęta Honorowym Patronatem Ambasadora Japonii w Polsce.

Rozważania zamknięte w *Autoreferacie* wraz z bogatym materiałem zdjęciowym stanowią genezę własnych fascynacji artystycznych oraz zawierają opisy wydarzeń i prac składających się na osiągnięcie habilitacyjne. Poza tym przemyślenia budujące formę kompozycji *Autoreferatu* oparte są na własnych, autentycznych doświadczeniach grafika, nad świadomym użyciem elementów graficznych, wzajemnym ich powiązaniu, porządkowaniu obszaru zapisu kompozycyjnego w kontekście realnej przestrzeni, emocji wypływających ze wspomnień a także przemijania. Autor opisuje proces twórczy, przedstawiając założenia powstania prac graficznych, ich przesłania oraz tłumaczy zasady konstrukcji kompozycji, natomiast zapomina o dość istotnym elemencie, jakim jest podanie wymiarów prac, poza ośmioma pracami na początku opracowania. W przypadku gdzie reprodukowane prace są bardzo niewielkich rozmiarów informacja o wymiarach jest ważną częścią opisu pracy. Być może intencją autora było to, aby przytoczone na początku tekstu wymiary prac dotyczyły wszystkich reprodukowanych w *Autoreferacie*, jednakże – o ile tak jest – nie jest to rozwiązanie czytelne.

Obszerną część opracowania pt. *Mistrzowie* Autor odnosi do ulubionych i inspirujących go twórców, profesorów, którzy mieli niekwestionowany wpływ na jego drogę artystyczną. W tej części wymienia: Mieczysława Wasilewskiego, Adama Myjaka, Jaromira Aleksiana, Jana Bohdana Chmielewskiego, Jakuba Łęckiego oraz japońskich mistrzów Katsushika Hokusai i Takashi Amano. *Każdy szlachetny kamień wymaga specjalnej obróbki, aby mógł stać się jaśniejącym wspaniałym blaskiem diamentem. Rola mistrza w kształtowaniu osobowości artysty w każdej dziedzinie sztuk jest więc wręcz nie do przecenienia. ...Autoreferat, str.34.* Żałuję, że wnioski jakie wypływają z opisów Mistrzów, szczególnie odnoszące się do pracy organizacyjnej i dydaktycznej, nie znalazły zastosowania w działaniach Habilitanta, bądź Autor nie umieścił ich w swoich rozważaniach.

Dalsze części rozważań dotyczące *Inspiracji, Wyobraźni i Warsztatu*, stanowią autorską prezentacją działań, które ostatecznie prowadzą do wskazanego osiągnięcia artystycznego jako dzieła habilitacyjnego. Opis, charakterystyka oraz ocena wydarzenia artystycznego, wskazanego w postępowaniu habilitacyjnym, zostanie zawarta w następnym punkcie recenzji, zawierającym dalszą analizę *Autoreferatu* oraz analizę prac graficznych. Wspomniane powyżej uwagi wskazują, że opracowanie *Autoreferatu* jest niedokładne i nie stanowi pełnego kompendium wiedzy zawartej w dokumentacji habilitacyjnej, choć spełnia swoją rolę jako źródło informacji o procesie twórczym Autora.

III. Ocena działalności artystycznej oraz naukowej

W przedstawionej dokumentacji zawartej w części pt. *Kalendarium* zamieszczony jest zbiór wykazów (*Wystawy indywidualne, Wystawy zbiorowe, Konkursy, Projekty zrealizowane, Recenzje*) działań artystycznych, niewchodzących w skład dzieła wskazanego jako główne w przewodzie habilitacyjnym. Piotr Szulkowski przedstawił swoje prace z zakresu grafiki oraz grafiki projektowej, a także rzeźby prezentowane na wystawach indywidualnych i zbiorowych. Prace są na dobrym poziomie artystycznym, a ekspresja, dynamika formy, świadomość operowania kadrem, kompozycją, a także kolorystyką utworów plastycznych, których tematyka koncentruje się wokół podziwu dla rzeczywistości, zachwyty sztukami pięknymi, podsuwają twórcze realizacje.

Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitant zorganizował jedną wystawę indywidualną oraz brał udział w trzech wystawach zbiorowych, uczestniczył w czterech konkursach graficznych oraz zrealizował trzynaście projektów z zakresu grafiki projektowej. Po uzyskaniu stopnia doktora swoje dokonania twórcze prezentował na siedmiu wystawach indywidualnych i brał udział w osiemnastu wystawach zbiorowych i konkursach. W 2022 roku otrzymał nagrodę im. Cypriana Kamila Norwida za najlepszą wystawę w 2021 roku w województwie mazowieckim. Przedstawionego dorobku nie można nazwać imponującym, czy też wyjątkowym. Pełne i szczegółowe przykłady działalności Piotra Szulkowskiego znajdują się w opracowaniu habilitacyjnym *Autoreferat* na stronach 5-15. Doktor Piotr Szulkowski zajmował się działalnością projektową, tworząc okładki wydawnictw, projekty zaproszeń, plakatów, która to działalność kończy się, zgodnie z informacją zawartą w dokumentacji, rok przed uzyskaniem stopnia doktora. Pomimo skromnego udziału Piotra Szulkowskiego w wystawach zbiorowych, na których prezentował swoje dokonania artystyczne z zakresu grafiki, jest on dowodem, że powstające w ostatnich latach dzieła odpowiadają potrzebie podejmowania nowych wyzwań dotyczących tematu realizacji, jak i rozwiązań formalnych, a także uwidacznia pewną ciągłość w procesie formowania postawy twórczo-artystycznej. Warsztat, na który składają się: technologia i technika graficzna, środki wyrazu, jakimi dysponuje i posługuje się Habilitant, wskazuje na dalsze inicjowanie nowych form wypowiedzi artystycznej.

IV. Ocena wskazanego dzieła jako osiągnięcia artystycznego w przewodzie habilitacyjnym

Wydarzenie artystyczne wskazane jako podstawowe dokonanie twórcze w postępowaniu habilitacyjnym to wspomniana wcześniej wystawa indywidualna

w Galerii - I Centrum Olimpijskie w Warszawie, nosząca tytuł: *Interpretacje dyscyplin Olimpijskich Tokio 2021*. Jest to zwarty cykl prac graficznych wykonanych techniką serigrafii, w skład którego wchodzi 76 prac (tyle jest reprodukowanych grafik w *Autoreferacie* w części pt. *Interpretacje dyscyplin Olimpijskich Tokio 2021*, str. 76-89), nieokreślonego jednoznacznie przez Autora formatu. Prace są prezentowane, w większości, po szesnaście prac na stronie, rzadziej po cztery lub po dwie prace, sporadycznie po jednej (cztery prace), co nie ułatwia analizy, ani oceny pracy artystycznej. Wielokrotnie w swoich recenzjach podkreślałem, że wyjątkowo trudno jest dokonać wnikliwej i miarodajnej analizy prac graficznych na podstawie ich reprodukcji. W przypadku dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki – grafika, w której treścią obrazu jest doświadczenie dążące do określenia, z wykorzystaniem materii graficznej, sensu znaczeniowego, symbolicznego i formalnego, żadna inna forma dokumentująca dzieło nie jest w stanie zastąpić bezpośredniego z nim kontaktu. Każdy rodzaj reprodukcji dzieła wskazanego jako wyjątkowe osiągnięcie w przewodzie habilitacyjnym z góry skazany jest na niepowodzenie. Dlatego przedstawiając prace do oceny, Habilitant powinien przygotować je w takiej formie, by pomimo wspomnianego wcześniej utrudnienia spowodowanego ustawą, recenzent korzystając ze swojej intuicji, wyczucia i doświadczenia mógł dokonać miarodajnej oceny. Przedstawione prace graficzne w *Autoreferacie* są wtórnym przedstawieniem oryginału, który niestety go spłaszcza i wypacza. Poza tym autor w swoim opracowaniu poświęca niewiele uwagi dziełu (*Autoreferat*, fragment strony 61 do strony 62), które wskazuje jako habilitacyjne.

Jakie więc są prace graficzne dr. Piotra Szulkowskiego, przedstawione jako osiągnięcie artystyczne? Jego prace to wystudiowane kadry rzeczywistości, tworzące kompozycyjne układy i kompilacje. Ta próba opowiadania ma swoje źródło w materii graficznej. Istotą warsztatu graficznego są pewne wyraźnie określone reguły, zgodnie z którymi opracowanie matrycy jest równoznaczne z podjęciem decyzji co do treści i formy kompozycji. Autor w tym przypadku jest konstruktorem dzieła, w którym stwarza nowy obraz rzeczywistości, pozostawiając pole dla wyobraźni, wrażliwości i wolności odbiorcy. Wszystkie prace graficzne stanowiące dzieło habilitacyjne, poprzez swoją wielość powtarzanych ujęć, nabierają pewnego rodzaju manieri w sposobie układów kompozycyjnych, tonacji kolorystycznej, budowaniu przestrzeni oraz operowaniu elementem języka plastycznego, w tym przypadku linii, punktu. Należy przyznać, iż Habilitant w rozwiązaniach formalnych, warsztatowych doszedł do biegłości w posługiwaniu się językiem graficznym, przy pomocy którego tworzy obrazy mające zatrzymać ulotne chwile, specyficzny charakter dyscyplin

sportowych. Pewna analiza i synteza przedstawiona w opowiadaniach plastycznych podkreśla ich ekspresyjny charakter skupiający się na kolorystycznych, linearnych i dynamicznych działaniach. Przegląd zaprezentowanego materiału ilustracyjnego pozwala stwierdzić, że grafiki Habilitanta zawierają potencjał kreacyjnych możliwości. Pomimo opisanych zalet, nie dostrzegam jednak w pracach zrealizowanych pomiędzy 2015 a 2021 rokiem, w którym powstało wskazane osiągnięcie artystyczne, znaczącej progresji w obszarze kompozycji i sposobie jej opisywania i kreowania. Zastanawia fakt, że grafik o określonym dorobku artystycznym, decydując się na przygotowanie pracy habilitacyjnej, nie podjął próby głębszej analitycznej refleksji, która to pozwoliłaby mu spojrzeć na własne poszukiwania twórcze z szerszej perspektywy, nabrać weryfikacyjnego, intelektualnego dystansu do wcześniejszych osiągnięć i skonfrontować się z przejawami osobistego, krytycznego myślenia o własnej sztuce. Autentyczna ocena dotychczasowych dokonań z pewnością zaowocowałaby dziełem znaczącym w sensie artystyczno-naukowym.

V. Wnioski

Wymogi uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego określa art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz . U. 2023, poz. 742 ze zm.). Wskazano tam, że niezbędne jest posiadanie stopienia doktora (art. 219 ust. 1 pkt 1); posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego albo artystycznego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. A ww. ustawy lub jednego cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. B ww. ustawy lub jednego zrealizowanego, oryginalnego osiągnięcia projektowego, konstrukcyjnego, technologicznego lub artystycznego (art. 219 ust. 1 pkt 2); wykazanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (art. 219 ust. 1 pkt 3).

Analiza całokształtu materiałów i dokumentów przedłożonych przez dra Piotra Szulkowskiego powoduje u mnie wątpliwości co do spełnienia przez Habilitanta wymienionych powyżej kryteriów, w stopniu umożliwiającym nadanie stopnia naukowego

doktora habilitowanego. Przede wszystkim moje wątpliwości budzi realizacja kryterium wskazanego w art. 219 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Nie jestem przekonany, czy osiągnięcie artystyczne, przedstawione przez Wnioskodawcę, jest osiągnięciem mającym znaczny wpływ w rozwój dyscypliny, w rozumieniu ww. przepisu. Autorski komentarz w postaci fragmentarycznego opracowania, dotyczącego wskazanego dzieła, w części pt. *Inspiracje* oraz zawarty w *Autoreferacie* materiał faktograficzny nie spełniają wymagań stawianych pracy habilitacyjnej, przede wszystkim z powodów wskazanych w części IV recenzji (brak znaczącej progresji w obszarze kompozycji i sposobie jej opisywania i kreowania w okresie objętym postępowaniem habilitacyjnym; brak pogłębionej refleksji na temat dzieła habilitacyjnego). Nie każde bowiem dzieło artystyczne spełnia wymogi dzieła habilitacyjnego, ale wyłącznie takie, które odznacza się pewnym rodzajem wyjątkowości, mierzalnym w perspektywie wkładu w rozwój określonej dyscypliny.

Wątpliwości budzi również spełnienie kryterium z art. 219 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy. Doprecyzowanie wymogów „istotnej działalności naukowej lub artystycznej” znajduje się w wewnętrznych dokumentach Rady Doskonałości Naukowej. Wskazuje się tam m.in. na konieczność wykazania osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę. Jak wskazano w części III recenzji, informacje zawarte w *Autoreferacie* w tym przedmiocie nie przekonują – niewykraczająca poza zwykły tok pracy artystycznej liczba wystaw indywidualnych i zbiorowych, otrzymanie wyłącznie jednej nagrody za działalność artystyczną, powołanie się na działalność zakończoną jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora.

Przedstawione powyżej wątpliwości nie pozwalają mi na przedłożenie pozytywnej recenzji.

VI. Konkluzja

Biorąc pod uwagę wszystkie zawarte w dokumentacji informacje i osiągnięcia oraz analizę wskazanego dzieła habilitacyjnego nie mogę poprzeć wniosku skierowanego do Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie o nadanie drowi Piotrowi Szulkowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

prof. dr hab. Andrzej Markiewicz